

EMOZIOEI HELTzea COVID-19AREN AURREAN GOMENDIOAK PAZIENTEENTZAT, FAMILIENTZAT, SEME-ALABENTZAT ETA NERABEENTZAT

ARRETA BEREZIA BEHAR DUTEN PERTSONAK

Patologia kronikoak dituzten pertsonak.
Osasun mentaleko arazoak eta adizkioak dituzten pertsonak.
Umeak eta nerabeak.
Adineko pertsonak.
Gaixotasuna duten pertsonak.
Haien senitartekoak.
Senitarteko bat galdu duten pertsonak.
Langile sanitarioak, poliziak, garbitzaileak, farmazialariak, elikadurakoak, etab.

ARRETA HANDIZ IBILI ETA JARRAITU GOMENDIOAK

Jarraitu osasun-agintariek zehaztutako pre**bentzio-neurriak** eta izan **konfiantza haiengan**.
 Informa zaitez modu **errealistan**. **Ez hartu arinki** bere arriskua eta ez **handitu**.

GAIXOTASUNA IZATEA

Urrundu zure pentsamendu intrusiboak. **Ez pentsatu okerreanean**.
 Beldur zarenean, izan kontuan **aurreko** esperientziak.
 Isolamenduak estresa, antsietatea, bakardadea, haserrea, beldurra eta etsipena sorraraz ditzake. Dena pasako da.

HILDAKO PERTSONAK

Agur esan gabe hiltzea, eta senitartekoak bisitatu ezin izateak **dolua egitea** zailtzen du.
 Baina ez da ezinezkoa egitea. Beste egoera batzuetan egin daiteke, nahiz eta zailagoa izan.
 Aukerak bilatu behar dira, laguntzak mantendu, atzeratutako zeremoniak, eta beharrezkoa balitz, **laguntza psikologikoa**.
Txikiei azaldu behar zaie, haien adina kontuan izanik.

TXIKIAK

Haurrek erreakzionatzen dute neurri handi batean pertsona helduengan ikusten dutenari erantzuteko edo imitatzen.

Haien aurrean **lasaitasuna eta konfiantza** izatea haiei laguntzeko eta lasaitzeko modurik onena da.

Haien estresa kontrolatzeko gai diren gurasoek gaitasun handiagoa dute jarrera lasai hori izateko haien seme-alabekin.

Haur guztiek ez diote estresari modu berdinean erantzuten.

Arreta eman behar diguten agerpen batzuk hauek dira:

- negar gehiegi egitea
- gairiditutako jarrerari itzultzea (enuresia)
- triste sentitzea
- aldaketak loan eta elikaduran
- sumingarritasuna, oldarkortasuna, inpulsibotasuna.
- adi egoteko eta kontzentratzeko zailtasuna

ZER EGIN

Haiekin hitz egin, lasai eta modu ulergarrian epidemiari eta bere ondorioei buruz.

Adierazi onik daudela eta horregatik dela garrantzitsua jarraibideak betetzea.

Mugatu seme-alabak komunikabideen aurrean dauden denbora, bereziki txikiaren kasuan, ulertzen ez duten zer edo zerk ikaratu ahal dituelako.

Hitz egin **nerabeekin**, gaitasun gehiago dute arazoa ulertzeko.

Joera handiagoa dute informazioa jasotzeko **sare sozialen bidez**, eta informazio okerra jasotzeko aukera gehiago dituzte.

Mantendu **errutinak** etxean isolamenduak irauten duen bitartean: higiena, elikadura eta loa.